

Predgovor

Čeprav je Kamniška Bistrica samo ena od naših gorskih dolin, je nekoliko nenavadno, da kljub neposredni bližini glavnega mesta, veliki priljubljenosti med planinci in drugimi izletniki ter lepo ohranjenemu okolju o njej doslej ni bilo veliko napisanega. V starejši planinski literaturi je nekaj ljubiteljskih zapisov o lepotah doline izpod peresa ljudi, ki morda niso več zmogli napornih vzponov na okoliške vrhove, občasno jo je prišel pogledat tudi kakšen znanstvenik, npr. geolog Robert Lucerna ali Ferdinand Seidl. Z geomorfološkega vidika je to lepo dolino podrobno preučil šele Milan Šifrer na začetku 50. let prejšnjega stoletja in v znanstveni monografiji z naslovom *Porečje Kamniške Bistrice v pleistocenu* (1960) predstavil rezultate skrbnega preučevanja sledov ledeniškega preoblikovanja iz zadnje ledene dobe. Sicer je tudi kasneje biologi, geologi in drugi raziskovalci niso povsem prezrli, a je napočil čas za celovitejšo in nekoliko bolj vsestransko predstavitev te zanimive, slikovite in verjetno najbolj obiskane gorske doline v Sloveniji.

Prispevki v monografiji v veliki meri izhajajo iz terenskega preučevanja študentov drugega letnika geografije z Oddelka za geografijo Ljubljanske Filozofske fakultete, ki smo ga v letih 2010–2012 izvajali v okviru predmeta *Geografsko terensko delo II*. Pod vodstvom mentorjev so študentje preučili in skartirali številne pojave v dolini, avtorji prispevkov pa so obdelali in po potrebi dopolnili njihove izsledke. Že med terenskim delom se je izkazalo, da je dolina veliko bolj dinamična in raznolika kot je videti zgolj z glavne ceste in da je vsak njen košček zapleten sistem najrazličnejših naravnih procesov, rezultat tega pa sta izjemno bogati geo- in biodiverzитета.

V prvih štirih poglavjih monografije so predstavljene glavne ugotovitve o sledovih pleistocenske poledenitve in današnjih geomorfnih procesih v dolini (*Uroš Stepišnik*), izbrane pedo- in fitogeografske značilnosti (*Blaž Repe*), topoklimatske razmere (*Darko Ogrin*, *Miroslav Vysoudil*, *Matej Ogrin* in *Tanja Koželj*) ter njene hidrogeografske značilnosti (*Tajan Trobec*). Avtorji zadnjih treh poglavij so navedene fizičnogeografske ugotovitve nadgradili še s študijami o ranljivosti okolja (*Nejc Bobovnik* in *Matej Ogrin*), turizmu in rekreaciji (*Dejan Cigale*) ter problematiki prometa v dolini Kamniške Bistrice (*Matej Ogrin* in *Dušan Prašnikar*).

Sicer so v to občutljivo in dragoceno gorsko okolje že od nekdaj posegali tudi ljudje, vendar večinoma bolj ali manj blago, s pravo mero, tako da se nam je na pragu Kamnika in gosto poseljene Ljubljanske kotline ohranila lahko dostopna oaza miru in lepe narave, v kateri pa lahko naravni procesi kljub množicam obiskovalcev še naprej nemoteno snujejo vedno nove pojavne oblike nežive in žive narave. Kar je doslej nastalo v tej dolini in se neprestano spreminja pred našimi očmi, so pomembne vrednote, ki nam ne morejo in ne smejo biti same po sebi umevne, ampak jih moramo znati opaziti, ceniti in tudi varovati za prihodnost. K tem visokim ciljem želimo prispevati tudi s to geografsko monografijo, ki je rezultat skupnega dela mlade generacije in njenih učiteljev.

Avtorji prispevkov se zahvaljujemo trem generacijam študentov geografije za njihovo prizadevno sodelovanje pri raziskovanju Kamniške Bistrice in za vse lepo, kar smo med terenskim delom skupaj doživeli v tej lepi dolini. Zahvala gre tudi študentom Tamari Danijel, Urški Gačnik, Žigi Grilc, Nini Hafner, Sandri Kavčič, Katji Marič in Nejcu Trpinu, ki so v okviru predmeta Pokrajinska ekologija pripravili podlage in poročilo o ranljivosti okolja v dolini Kamniške Bistrice. Posebej se zahvaljujemo tudi Marjanu in Božici Jeraj ter drugim članom družine, ki so v času terenskih vaj Pri Jurju skrbeli za naše bivanje in prehrano ter nam ob nalivih in snežnih viharjih nudili prijetno zavetje.

Karel Natek

Ljubljana, 25. novembra 2016